

DECIZIE

31 mai 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței,

Judecătorul:

Judecătorii:

Iulia Sîrcu

Ala Cobăneanu, Mariana Pitic

Ion Druță și Sveatoslav Moldovan

examinând recursul declarat de cooperativa de consum „Tighina”, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de cooperativa de consum „Tighina” împotriva Tatianei Artiomova, Golan Tamara și Roșca (Melega) Elena cu privire la evacuarea din imobile, repararea prejudiciului material și încasarea cheltuielilor de judecată, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 23 noiembrie 2016, prin care s-a admis apelul declarat de cooperativa de consum „Tighina”, s-a casat hotărârea Judecătoriei Căușeni din 05 octombrie 2015 și s-a emis o nouă hotărâre de respingere a acțiunii

c o n s t a t ă :

La 28 noiembrie 2014 cooperativa de consum „Tighina” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Tatianei Artiomova, Bîzgu Piotr, Golan Tamara și Roșca (Melega) Elena cu privire la evacuarea din imobile și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată cooperativa de consum „Tighina” a indicat că deține în proprietate următoarele bunuri imobile:

- apartamentul nr. 5, str. Meșter Stanciu, 2A, or. Căușeni, număr cadastral 2701218006.01.005 cu suprafața de 47,3 m.p.;

- apartamentul nr. 6, str. Meșter Stanciu, 2A, or. Căușeni, număr cadastral 2701218006.01.006 cu suprafața de 50,8 m.p.;

- apartamentul nr. 7, str. Meșter Stanciu, 2A, or. Căușeni, număr cadastral 2701218006.01.007 cu suprafața de 15,3 m.p.;

- apartamentul nr. 11, str. Meșter Stanciu, 2A, or. Căușeni, număr cadastral 2701218006.01.011 cu suprafața de 48,1 m.p.;

Prin hotărârile biroului executiv al URECOOP nr. 1/6 din 15 ianuarie 1991 și nr. 11 din 30 decembrie 1992 cu privire la repartizarea spațiului locativ în căminul organizației, a fost acordat în folosință spațiul locativ colaboratorilor: Artiomova Tatiana, Bîzgu Piotr, Golan Tamara și Roșca (Melega) Elena.

Conducerea URECOOP prin hotărârea nr. 8 din 27 iunie 1997 a decis vânzarea suprafețelor de locuit din căminul situat în or. Căușeni, str. Meșter Stanciu, 2A.

Primăria or. Căușeni prin decizia nr. 12 din 15 octombrie 1997 a schimbat statutul căminului în casă de locuit și cu locatarii doritori s-au încheiat contracte de vânzare-cumpărare a apartamentelor.

Artiomova Tatiana locuind în apartamentul nr. 5, Bîzgu Piotr în apartamentul nr. 6, Golan Tamara în apartamentul nr. 7 și Roșca (Melega) Elena în apartamentul 11 au refuzat să părăsească spațiile locative sau să le procure ocupându-le ilegal.

Cere cooperativa de consum „Tighina” evacuarea Tatianei Artiomova din spațiul locativ numărul cadastral 2701218006.01.005, Bîzgu Piotr din spațiul locativ numărul cadastral 2701218006.01.006, Golan Tamara din spațiul locativ numărul cadastral 2701218006.01.007, Roșca (Melega) Elena din spațiul locativ numărul cadastral 2701218006.01.011 și compensarea din contul pârâților a cheltuielilor de judecată (f.d. 5-7, vol. I).

Prin procura din 23 ianuarie 2015 Donțu Ion a fost împuternicit de cooperativa de consum „Tighina” să-i reprezinte interesele în instanța de judecată cu dreptul de a modifica temeiul sau obiectul acțiunii (f.d. 34, vol. I).

Reprezentantul Donțu Ion a depus în interesele cooperativei de consum „Tighina” cerere de majorare a pretențiilor solicitând repararea prejudiciului material sub forma impozitului funciar, achitarea căruia era obligația locatarilor și plății pentru locațiunea imobilelor, deoarece pârâții au refuzat să execute hotărârea biroului executiv din 08 octombrie 2012 privind darea în locațiune a apartamentelor din căminul str. Meșter Stanciu, 2A și anume: Artiomova Tatiana – 15 136 lei, inclusiv TVA, Roșca (Melega) Elena -15 360 lei, inclusiv TVA; Bîzgu Piotr – 16 256 lei, inclusiv TVA și Golan Tamara – 4 896 lei, inclusiv TVA (f.d. 66-67, vol. I).

Prin hotărârea Judecătoriei Căușeni din 05 octombrie 2015 s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de cooperativa de consum „Tighina” cu privire la evacuarea locatarilor ca fiind neîntemeiată (f.d. 132, 139-143, vol. I).

La 04 noiembrie 2015 prin intermediul oficiului poștal cooperativa de consum „Tighina” a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Căușeni din 05 octombrie 2015, iar la 19 aprilie 2016 apel suplimentar împotriva aceleiași hotărâri (f.d.146-148, 187-192, vol. I).

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 23 noiembrie 2016 a admis renunțul cooperativei de consum „Tighina” de la acțiune împotriva lui Bîzgu Piotr.

A casat hotărârea Judecătoriei Căușeni din 05 octombrie 2015 și a emis o decizie nouă sub formă de încheiere, prin care a încetat procesul la cererea de chemare în judecată depusă de cooperativa de consum „Tighina” împotriva lui Bîzgu Piotr.

A menționat că nu se admite o nouă adresare în judecată a aceleași părți cu privire la același obiect și pe aceleași temeuri (f.d. 49-54, vol. II).

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 23 noiembrie 2016 a admis cererea de apel declarată de cooperativa de consum „Tighina”.

A casat hotărârea Judecătoriei Căușeni din 05 octombrie 2015 și a emis o nouă hotărâre de respingere a acțiunii (f.d. 55-64, vol. II).

La 20 martie 2017 cooperativa de consum „Tighina” prin intermediul oficiului poștal a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 23 noiembrie 2016, solicitând admiterea recursului, casarea ambelor hotărâri judecătorești și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea cererii de recurs cooperativa de consum „Tighina” a indicat că instanțele de judecată i-au recunoscut dreptul de proprietate, însă au respins pretenția cu privire la evacuarea pârâților.

Instanța de apel nu a explicat de ce nu sunt aplicabile în speță prevederile art. 1398 Codul civil care este temei pentru obligarea intimatelor de a restitui economisirile realizate din contul cooperativei.

Curtea de Apel Chișinău nu a ținut cont de faptul că Artiomova Tatiana și Golan Tamara nu locuiesc în imobil de mai mult timp, fiind plecate peste hotare.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Prin referința depusă la 18 mai 2017 Roșca (Melega) Elena a solicitat respingerea recursului.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție prin încheierea din 24 mai 2017 a considerat recursul admisibil fără a prejudicia fondul și a dispus judecarea acestuia de către completul din 5 judecători.

În conformitate cu art. 441 Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Judecând recursul declarat de cooperativa de consum „Tighina” în limitele invocate pe baza materialelor din dosar și a referinței depuse Roșca (Melega) Elena, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta este depus în termen, întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel și trimiterea pricinii la rejudecare în ordine de apel din următoarele motive.

În conformitate cu art. 434 Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Curtea de Apel Chișinău a expediat la 19 ianuarie 2017 în adresa părților copia deciziei din 23 noiembrie 2016 (f.d. 65, vol. II).

La materialele pricinii lipsesc probe care ar confirma recepționarea copiei deciziei instanței de apel de către cooperativa de consum „Tighina”.

Prin urmare, recursul declarat de cooperativa de consum „Tighina” la 20 martie 2017 se consideră depus în termen.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Din materialele pricinii rezultă că prin hotărârile cârmuirii cooperativei de consum a raionului Căușeni nr. 1/6 din 15 ianuarie 1991 și nr. 11 din 30 decembrie

1992 s-a repartizat Tatianeii Artiomova 2 odăi în cămin la etajul 1, lui Bîzgu Piotr 1 odaie la etajul 2, Elenei Melega 1 odaie la etajul 1 și Tamarei Golan spațiu locativ (f.d. 12, 13, vol. I).

La 10 septembrie 2008 cooperativa de consum „Tighina” a înregistrat în Registrul bunurilor imobile dreptul de proprietate asupra bunurilor imobile din str. Meșter Stanciu 2A, or. Căușeni, numerele cadastrale 2701218.006.01.005, 2701218.006.01.006, 2701218.006.01.007 și 2701218.006.01.011 (f.d. 8-11, vol. I).

Biroul executiv a cooperativei de consum prin hotărârea din 08 octombrie 2012 a permis predarea în locațiune a apartamentelor din căminul str. Meșter Stanciu, 2A, or. Căușeni, proprietate a cooperativei de consum „Tighina” la prețul de 10 lei, inclusiv TVA pentru suprafața de 1 m.p., cu încheierea contractelor de locațiune începând cu 01 noiembrie 2012 după cum urmează:

apartamentul nr. 5 cu suprafața de 47,3 m.p. amplasat în căminul din str. Meșter Stanciu, 2A, or. Căușeni la prețul de locațiune de 473 lei lunar, inclusiv TVA;

apartamentul nr. 11 cu suprafața de 48 m.p., amplasat în căminul din str. Meșter Stanciu, 2A, or. Căușeni la prețul de locațiune de 480 lei lunar, inclusiv TVA;

odaia nr. 7 cu suprafața de 15,3 m.p., amplasat în căminul din str. Meșter Stanciu, 2A, or. Căușeni la prețul de locațiune de 153 lei lunar, inclusiv TVA (f.d. 69, vol. I).

Biroul executiv al cooperativei de consum Căușeni prin hotărârea din 01 martie 2013 a acceptat înstrăinarea mijloacelor fixe proprietate a cooperativei de consum „Tighina” a unor apartamente din str. Meșter Stanciu, 2A, or. Căușeni la prețul de 2 500 lei pentru 1 metru pătrat, după cum urmează: apartamentul nr. 5 cu suprafața de 47,3 m.p. la prețul de 118 250 lei; apartamentul nr. 11 cu suprafața de 48 m.p. la prețul de 120 000 lei și odaia nr. 7 cu suprafața de 15,3 m.p. la prețul de 38 250 lei (f.d. 83, vol. I).

Consiliul de administrație la 11 martie 2013 a aprobat hotărârea biroului executiv al cooperativei de consum Căușeni din 01 martie 2013 „Cu privire la înstrăinarea mijloacelor fixe ale cooperativei de consum „Tighina” (f.d. 84, vol. I).

Cooperativa de consum „Tighina” a întocmit calculul privind plata pentru locațiune a apartamentelor din str. Meșter Stanciu, 2A, or. Căușeni, pentru apartamentul 5 aflat în posesia Tatianeii Artiomova în sumă de 15 136 lei, pentru apartamentul nr. 11 aflat în posesia Elenei Roșca (Melega) în sumă de 15 360 lei și pentru apartamentul nr. 7 aflat în posesia Tamarei Golan în sumă de 4 896 lei (f.d. 82, vol. I).

La 06 iulie 2012 și 09 octombrie 2012 cooperativa de consum „Tighina” a trimis Tatianeii Artiomova, Elenei Roșca (Melega), Tatianeii Golan invitație pentru colaborare în vederea vânzării-cumpărării apartamentelor din casa de locuit din str. Meșter Stanciu, 2A, or. Căușeni (f.d. 97, 99, 104, 107, 111, 114, vol. I).

La 28 noiembrie 2014 cooperativa de consum „Tighina” a depus cerere de chemare în judecată concretizată ulterior împotriva Tatianeii Artiomova, Bîzgu Piotr, Golan Tamara și Roșca (Melega) Elena solicitând evacuarea acestora, repararea prejudiciului material sub forma impozitului funciar și plății pentru locațiunea imobilelor, deoarece pârâții au refuzat să execute hotărârea biroului executiv din 08 octombrie 2012 privind darea în locațiune a apartamentelor din căminul str. Meșter Stanciu, 2A și anume: Artiomova Tatiana – 15 136 lei, inclusiv TVA; Roșca (Melega) Elena -15 360 lei, inclusiv TVA; Bîzgu Piotr – 16 256 lei, inclusiv TVA și Golan Tamara – 4 896 lei inclusiv TVA (f.d. 66-67, vol. I).

Instanțele judecătorești au emis hotărârile sus-menționate.

Judecând pricina în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a constatat că prima instanță și instanța de apel au încălcat normele de drept material și procedural.

Conform art. 112 alin. (1)-(3) Codul cu privire la locuințe, în vigoare la repartizarea imobilelor, modul de acordare și de folosire a spațiului locativ în cămine este stabilit prin legislația Uniunii R.S.S., prin prezentul Cod și din altă legislație a R.S.S. Moldovenești.

Spațiul locativ din cămine li se acordă muncitorilor, slujbașilor, studenților, elevilor și altor cetățeni pentru timpul lucrului sau învățaturii conform unei hotărâri comune a administrației, comitetului sindical și comitetului comsomolist ale întreprinderii, instituției, organizației, respectându-se norma stabilită pentru cămine.

Pe baza hotărârii cu privire la acordarea spațiului locativ administrația eliberează ordinul de repartitie pentru ocuparea spațiului locativ în cămin.

Din sensul acestor prevederi legale rezultă că hotărârea administrației cu privire la repartizarea imobilelor în cămine echivalează cu contractul de locațiune.

Conform art. 113 Codul cu privire la locuințe, în vigoare la repartizarea imobilelor, lucrătorii sezonieri, temporari, care au încetat să lucreze, și persoanele, care au lucrat pe baza contractului de muncă pe termen, precum și persoanele, care și-au urmat studiile la instituții de învățământ și s-au retras din ele, urmează să fie evacuate fără a li se acorda o altă încăpere de locuit, din căminul, unde li s-a acordat spațiul locativ, când au lucrat sau au învățat.

Alți lucrători ai întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor, care s-au instalat în cămin în legătură cu lucrul lor, pot fi evacuați fără a li se acorda o altă încăpere de locuit în cazul când pleacă de la lucru din proprie inițiativă fără motive întemeiate, când sunt concediați pentru încălcarea disciplinei de muncă ori pentru săvârșirea unei infracțiuni. Persoanele, care au încetat să lucreze din alte motive precum și persoanele, enumerate în articolul 110 din prezentul Cod, pot fi evacuate numai cu condiția ca să li se acorde o altă încăpere de locuit.

Instanțele de judecată nu au verificat perioada în care Tatiana Artiomova, Elena Roșca (Melega) și Tamara Golan au activat la cooperativa de consum „Tighina”, dacă mai lucrează și în prezent, dacă mai locuiesc în imobilele în litigiu.

Nu este la dosar nici decizia Primăriei or. Căușeni nr. 12 din 15 octombrie 1997 de schimbare a regimului juridic al imobilului din cămin în bloc locativ.

În afară de aceasta, conform art. 58 alin. (2) și art. 59 Codul cu privire la locuințe, în vigoare la repartizarea imobilelor, tariful de bază se plătește pentru spațiul locativ, care i se cuvine chiriașului și membrilor familiei lui potrivit normelor stabilite, precum și pentru spațiul excedentar, dacă mărimea lui nu depășește pentru întreaga familie jumătate din norma spațiului locativ, ce i se cuvine unei persoane. Plata pentru folosirea restului spațiu locativ excedentar se face după tariful stabilit de Sovietul Miniștrilor al Uniunii R.S.S. și Sovietul Miniștrilor al R.S.S. Moldovenești.

Plata pentru serviciile comunale (apă, gaz, energie electrică, termică și alte servicii) se încasează în afară de chirie potrivit tarifelor, aprobate în modul stabilit.

Prin urmare, instanțele de judecată neîntemeiat au respins acțiunea pe motiv că nu au fost încheiate contracte de locațiune între cooperativa de consum „Tighina”, Artiomova Tatiana, Golan Tamara, Roșca (Melega) Elena.

În cererea de apel cooperativa de consum „Tighina” a invocat temei pentru încasare plății de locațiune prevederile art. 93 alin. (2) Legea cooperăției de consum nr. 1252-XIV din 28 septembrie 2000 și art. 1389 Codul civil.

Conform art. 93 alin. (2) Legea cooperăției de consum nr. 1252-XIV din 28 septembrie 2000, activele fixe și circulante, proprietate a organizației cooperatiste, precum și cele din folosința întreprinderilor ei cooperatiste, pot fi înstrăinate sau date în folosință numai contra plată, în condițiile stabilite de lege și statutul organizației cooperatiste. Orice înstrăinare, cu orice titlu, făcută cu încălcarea acestor prevederi, este nulă.

Conform art. 1389 alin. (1) Codul civil, persoana care, fără temei legal sau contractual, a dobândit ceva (acceptant) ca urmare a executării unei prestații de către o altă persoană (prestator) sau a realizat în alt mod o economie din contul altuia este obligată să restituie acestei alte persoane ceea ce a primit sau a economisit. Nu este relevant faptul dacă îmbogățirea fără justă cauză a avut loc ca rezultat al comportamentului uneia dintre părți, a unui terț sau ca urmare a unei cauze independente de voința lor.

În conformitate cu art. 373 alin. (5) Codul de procedură civilă, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Contrar acestor prevederi legale, instanța de apel în decizia din 23 noiembrie 2016 nu s-a expus în privința argumentelor invocate în apelul declarat de cooperativa de consum „Tighina” privitor la aplicarea prevederilor art. 93 alin. (2) Legea cooperăției de consum nr. 1252-XIV din 28 septembrie 2000 și art. 1389 Codul civil.

Abținerea instanței de apel de la furnizarea unui răspuns explicit în privința argumentelor apelului declarat de cooperativa de consum „Tighina” constituie o încălcare a art. 6 §1 Convenția Europeană a Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, deoarece acesteia nu i-a fost acordată posibilitatea de a ști dacă argumentele invocate în cererea de apel au fost neglijate sau respinse, motivele respingerii acestora, fiind astfel lăsată într-o stare de incertitudine și creată impresia că nu a fost auzită.

În hotărârea Lebedinschi contra Republicii Moldova din 16 iunie 2015, Curtea de la Strasbourg a reamintit că instanțele judecătorești naționale au obligația de a motiva deciziile. Întinderea obligației de a motiva hotărârea poate varia în funcție de caracterul deciziei și trebuie determinată în lumina circumstanțelor cauzei. Deși articolul 6 § 1 din Convenție nu obligă instanțele de judecată să ofere răspunsuri detaliate la toate argumentele invocate, totuși din hotărâre trebuie să reiasă clar că elementele esențiale ale cauzei au fost examinate

Așadar, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și argumentelor invocate de către părți întru admiterea sau respingerea acestora.

Prin avizele de recepție anexate la materialele pricinii se confirmă că Artiomova Tatiana și Roșca (Melega) Elena au recepționat notificările cooperativei de consum „Tighina” de a se prezenta la sediul conducerii pentru soluționarea chestiunii spațiului locativ (f.d. 96, 98, 106, 110, 117, 119, vol. I).

Prin urmare concluziile primei instanțe și ale instanței de apel că nu sunt probe concludente că cooperativa de consum „Tighina” a propus intimațiilor soluționarea

chestiunilor legate de spațiile în care aceștia locuiesc sunt contrare probelor administrate.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Codul de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Erorile judiciare ale primei instanțe și ale instanței de apel în ordine de recurs nu este posibil de corectat.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că prima instanță și instanța de apel au încălcat normele de drept procedural și material, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și de a restitui pricina spre rejudecare în ordine de apel, în alt complet de judecători.

La rejudecarea pricinii este necesar de ținut cont de cele expuse și în dependență de cele obținute de emis o decizie legală.

Decizia Curții de Apel Chișinău din 23 noiembrie 2016, prin care s-a admis renunțul cooperativei de consum „Tighina” de la acțiune împotriva lui Bîzgu Piotr și s-a încetat procesul nu se contestă și instanța de recurs consideră inoportun de a se pronunța în această parte.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c), art. 445 alin. (3) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e

Se admite recursul declarat de cooperativa de consum „Tighina”.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 23 noiembrie 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de cooperativa de consum „Tighina” împotriva Tatianei Artiomova, Golan Tamara și Roșca (Melega) Elena cu privire la evacuarea din imobile, repararea prejudiciului material și încasarea cheltuielilor de judecată, cu restituirea pricinii spre rejudecare în ordine de apel la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,

Judecătorul:

Iulia Sîrcu

Judecătorii:

Ala Cobăneanu

Mariana Pitic

Ion Druță

Sveatoslav Moldovan